

Potvrđeno obećanje

“Abram pade licem na zemlju i Bog mu reče: ‘Evo, Savez je moj s tobom: bit ćeš otac mnogih naroda. I nećeš se više zvati Abram, nego će ti biti ime Abraham, jer sam te učinio ocem mnogih naroda.’”
Postanak 17:3-5

Zapis Knjige Postanka od velike je važnosti za iskrenog proučavatelja Biblije. Na njezinim stranicama postavljeni su temelji Božjeg plana za spasenje čovjeka i konačni blagoslov svih obitelji na zemlji. Stoga je dobro da pažljivo ispitamo njezin zapis i njegovu usklađenost s cijelim biblijskim zapisom koji se nalazi u Bibliji. Za naše sadašnje razmatranje, naš će se fokus usredotočiti na Postanak, šesnaesto, sedamnaesto i osamnaesto poglavlje.

U ova tri poglavlja, dok proučavamo Božje postupanje s Abramom, kasnije nazvanim Abraham, važno je imati na umu božansko obećanje o “potomstvu”. Abram je trebao imati potomka, potomstvo, koje će zauzeti važno mjesto u Božjem planu. Kad je ovo obećanje prvi put dano patrijarhu, njegova žena Saraja, kasnije nazvana Sara, nije imala djece. Ipak, oboje su vjerovali Božjem obećanju i strpljivo čekali da se rodi dijete. Međutim, dijete nije došlo. Postanak 16:1

Bilo je to dugo čekanje. Za početak, prošlo je vrijeme od davanja obećanja do smrti Abramovog oca Teraha, neposredno prije nego što su ušli u zemlju

kanaansku. Prošlo je još deset godina, a dijete još uvijek nije došlo. Saraja, osim što je bila neplodna, bila je u podmakloj dobi, a njezina vjera da će postati majka obećanog potomstva počela je slabiti. Očito je još uvijek vjerovala u Božji plan o potomstvu, ali se počela pitati je li njegova volja da ona bude majka.

Razmišljajući o tome i želeći surađivati s Gospodinom, ako je moguće, predložila je Abram u ime Hagara, njezina sluškinja, bude majka djeteta za njega. Prema današnjim kršćanskim standardima ovo bi se moglo smatrati neetičkim postupkom, ali očito se u to vrijeme nije smatralo neprikladnim. U svakom slučaju, ni Saraja ni Abram nisu bili ukoreni od Gospodina zbog toga, iako nije priznao dijete te zajednice kao obećano potomstvo. Postanak 16:2,3

Međutim, s prirodnog stajališta, Sarajin prijedlog nije se pokazao zadovoljavajućim rješenjem problema. Sasvim neočekivano za Saraju, čim je Hagara saznala da će roditi dijete, počela je prezirati svoju gospodaricu. U to vrijeme, sposobnost rađanja djece bila je vrlo cijenjena i očito je Hagara počela osjećati da je prilično superiorna Saraji i djelovala je u skladu s tim. Postanak 16:4

Saraja je izvijestila Abrama o situaciji, uzvikujući: "Moja nepravda neka je na tebi", pokušavajući tako okriviti Abrama za ovaj preokret događaja. (Postanak 16:5). Sasvim je moguće da je Saraja isprva očekivala da će, u slučaju da Hagara rodi dijete, na neki način postati njegova posvojiteljica, a Hagara će se povući, ne polažući pravo majčinstva. Međutim, Saraja je iz Hagarinog stava shvatila da nema nade za takav dogovor, pa je shvatila da nije

bilo mudro predložiti ovu metodu za dobivanje potomstva za Abrama.

Abram je također shvatio da se stvari ne odvijaju onako kako su se nadali, pa joj je iz odanosti Saraji dopustio da se s Hagarom nosi na bilo koji način koji smatra prikladnim. Prema Postanku 16:6, Saraja je oštro postupala s Hagarom, vjerojatno povećavajući joj dužnosti i zadatke. Neki povijesni znanstvenici tvrde da bi prema zakonima koji su tada važili bilo nezakonito prodati Hagaru i tako je ukloniti s puta. To je možda bio razlog zašto su joj se tereti povećali, s nadom da će napustiti kućanstvo i pobjeći, što je upravo i učinila.

Bog intervenira

U tom trenutku, Gospodin se umiješao u stvar. Njegov anđeo, ili glasnik, pronašao je Hagaru „kod izvora na putu za Šur“. Šur je bilo ime velikog utvrđenog zida koji je odvajao Egipat od Kanaana. Očito se Hagara trudila vratiti svom narodu u Egiptu; ali Gospodin je intervenirao i preko svog anđela joj naredio da se vrati i bude poslušna svojoj gospodarici. Postanak 16:7-9

Tada je anđeo izrekao izvanredno proročanstvo. „Anđeo Jahvin reče joj: 'Silno ću umnožiti tvoje potomstvo, tako da se od mnoštva neće moći izbrojiti. ... Evo, trudna si i rodit ćeš sina, i nadjenut ćeš mu ime Izmael; jer je Jahve čuo tvoju nevolju.'“ (Postanak 16:10,11) Povjesničari se čine prilično složnima da veliki dio stanovništva arapskih zemalja Bliskog istoka čine potomci Izmaela.

Hagara je bila jako impresionirana posjetom anđela Jahvina. Zdenac gdje ju je anđeo pronašao zvao se Beerlahairoi, što na hebrejskom jeziku znači

„Zdenac Živoga koji me vidi.“ Hagara je, čini se, shvatila da je Jahve bdio nad njom i da iako je pobjegla od Abrama i Saraje, nije uspjela pobjeći od Abramovog Boga. Vratila se svojoj gospodarici i s vremenom se rodio Izmael. Postanak 16:13-16

U ovom iskustvu postojala je i lekcija za Saraju, a zapravo i za sve koji se trude služiti Gospodinu. To je lekcija da se ništa ne postiže pokušajem bijega od naših kušnji ili da ih silom odgurnemo od sebe. Sarajin nedostatak vjere donio je tešku kušnju u njezin život i razmišljala je da je se riješi prisiljavanjem Hagare da pobjegne. Međutim, Gospodin joj je vratio to iskustvo. Vjerojatno je iskustvo omekšalo i Hagarin stav. U svakom slučaju, biblijski zapis pokazuje da su dvije žene nakon toga živjele zajedno 15-17 godina.

Božji savez potvrđen

Prošlo je trinaest godina, a u Postanku 17:1 čitamo: „Kad je Abram imao devedeset i devet godina, Jahve se ukaza Abram i reče mu: 'Ja sam Bog Svemogući; hodi preda mnom i budi savršen.' Božja izjava da Abram treba biti „savršen“ ispravnije bi glasila „potpun ili pravedan“. Abram je bio pripadnik palog i umirućeg roda, a savršenstvo ponašanja bilo je daleko iznad njegovih sposobnosti. Ipak, mogao je biti uspravan pred Gospodinom. To je moguće za sav Božji narod i ništa manje od toga nije prihvatljivo Gospodinu.

U Postanku 17:2-8, Bog je Abram ponovio savez koji je prethodno sklopio i proširio neke od njegovih značajki. U skladu s važnošću značenja pripisanih imenima u vezi s otkrivanjem božanskog uređenja, Gospodin je promijenio ime Abram, što znači

"uzvišeni otac", u Abraham, što znači "otac mnoštva". Izvorna izjava saveza jamčila je blagoslove svim narodima kroz obećano potomstvo, ali u ovim stihovima Gospodin proširuje tu misao obećavajući da će Abraham biti "otac mnogih naroda" koji će tako biti blagoslovljeni. Izraz otac znači davatelj života, a to je bio Božji način da objasni da će blagoslov koji će narodi primiti kroz Abrahamovo potomstvo biti blagoslov života.

Apostol Pavao citira ovo obećanje i ukazuje na to da svi koji iskazuju „Abrahamovu vjeru“ u obećanja koja mu je Bog dao, time ispunjavaju uvjete da budu njegovo „potomstvo“. (Rimljanima 4,16-18). Dio tog potomstva bit će zemaljski, a dio nebeski, ali važna istina koju Pavao naglašava jest da netko ne mora biti Abrahamov prirodni potomak da bi bio dio njegovog potomstva.

„Iz tebe će izaći kraljevi“, obećao je Bog Abrahamu. (Postanak 17,6). Stoljećima kasnije, kraljevi izraelskog naroda došli su iz Abrahama. Međutim, glavno ispunjenje ovog obećanja povezano je s duhovnim Abrahamovim potomstvom - Isusom Glavom i crkvom, njegovim tijelom. (Galaćanima 3,16.27-29; Kološanima 1,18). Isus će biti Kralj kraljeva, a njegova crkva vladat će s njim kao kraljevi tisuću godina. Otkrivenje 5,10; 20:6

Postanak 17:8 navodi da iako je Abraham u to vrijeme živio u Kanaanu, bio je "stranac" ili došljak u toj zemlji. Abraham je umro bez posjedovanja zemlje koju mu je Bog obećao; ni Izak ni Jakov nisu posjedovali zemlju. (Hebrejima 11:8-10,13). Abrahamovo zemaljsko potomstvo će ipak posjedovati zemlju kada budu obnovljeni u život u uskrsnuću. Najvažnije je imati na umu Božju vječnu

perspektivu u našem proučavanju njegove Riječi, da ne bismo pali u zbunjenost i pogreške u našim nastojanjima da utvrdimo kako su neka od njegovih obećanja ispunjena.

Obrezanje - znak Božjeg saveza

U Postanku 17:10-14, Božje upute Abrahamu o obrezanju dane su kao "znak saveza" između njih. Pavao govori o obrezanju kao "znaku" vjere koju je Abraham već iskazao prema Bogu i njegovim obećanjima, te za sve one koji hodaju istim stopama vjere. Rimljanima 4:11,12

U Novom zavjetu, obrezanje se koristi kao simbol jedinstva srca i čistoće namjere. To je vrlo ista misao kao što je sadržano u Gospodinovoj izjavi Abrahamu da treba biti "prav". Iako se od Abrahamovog duhovnog potomstva ne traži da prakticira doslovni obred obrezanja, opominje se da obrezuju svoja srca i da uklone sve nečistoće tijela. Pavao je napisao: "Obrezanje je ono srca, u duhu, a ne u slovu; njegova hvala nije od ljudi, nego od Boga." "Obrezani ste obrezanjem koje nije učinjeno rukama, skidajući tijelo grijeha tijela obrezanjem Kristovim." Rimljanima 2:29; Kološanima 2:11

Prikladno je da znak sveobuhvatnog Abrahamovog saveza bude obrezanje. Kad uzmemo u obzir novozavjetno objašnjenje što obrezanje znači, to znači da nitko neće primiti blagoslove obećane Abrahamovim savezom osim na temelju čistoće srca i motiva pred Gospodinom i trajne vjere u njegova obećanja i pravednost njegovih zakona.

Sarajino ime promijenjeno

Vraćajući se na Postanak 17, u stihovima 15 i 16 Gospodin otkriva Abrahamu da će Sarajino ime biti promijenjeno u Sara - što znači "plemkinja" budući da je trebala biti majka kraljeva. Apostol Pavao objašnjava način na koji Gospodin Saru smatra majkom kraljeva, navodeći da je to zato što ona simbolizira savez kojim se razvija duhovno Abrahamovo potomstvo. Dakle, Sara je majka istih kraljeva kojima je Abraham simbolični otac. To su kraljevi za koje Pavao kaže da su "djeca obećanja", koji će vladati tisuću godina na blagoslov svih obitelji na zemlji. Galaćanima 4:22-31

Izak obećava

Abraham je imao veliku vjeru u Božja obećanja, ali to nije bila savršena vjera. Ponekad je posustajala, a jedan od tih trenutaka zabilježen je u Postanku 17:17,18. Unatoč Sarinoj neplodnosti, Abraham je imao vjeru da će, kada mu je Bog prvi put dao obećanje, vjerovati da će mu roditi sina, jer je tada bila mnogo mlađa. Sada, međutim, uz neplodnost, imala je devedeset godina. Kada mu je Gospodin ovaj put rekao da će Sara roditi sina, Abraham "pao je licem na zemlju i nasmijao se."

U svom srcu, pokazuje odlomak, Abraham je sumnjao da se takvo što može dogoditi, i ustajući sa zemlje, molio je Gospodina: "O, da Izmael živi pred tobom!", čini se da je misao ove molbe da bude sjeme obećanja. Bog je uvjerio Abrahama da će Izmael živjeti i postati otac velikog naroda; ali što se tiče obećanog potomstva, Sara je trebala imati dijete, ime mu je trebalo biti Izak i on će biti nasljednik saveza obećanja. Postanak 17:18-21

Izak se trebao roditi „u ovo određeno vrijeme sljedeće godine“, kaže stih 21. Ovo je bilo vremensko proročanstvo od velike važnosti za Abrahama. Čekao je mnogo dugih godina da Bog ispuni svoje obećanje o potomstvu, no tijekom cijelog tog vremena nije bilo dano nikakvo objašnjenje, do sada, koliko će dugo to čekanje morati trajati. Bog je također iskušao vjeru većine svog naroda u istoj liniji čekanja. Učenici su nakon njegova uskrsnuća pitali Isusa: „Hoćeš li u ovo vrijeme ponovno uspostaviti kraljevstvo Izraelu?“ Isus je odgovorio: „Nije vaše znati vremena ili razdoblja koja je Otac postavio u svojoj vlasti.“ Djela apostolska 1:6,7

Često kada se približi vrijeme za očekivane događaje, Gospodin otkriva tajnu svojim slugama. Noa je godinama gradio arku, vjerojatno bez ikakve konačne ideje o tome kada će doći potop, ali konačno je Gospodin rekao: „Za sedam dana pustit ću da kiša padne na zemlju.“ (Postanak 7,4). Stoga je Gospodin rekao Abrahamu: „U ovo određeno vrijeme sljedeće godine.“ S obzirom na to što je Abraham mislio u svom srcu o malo vjerojatnosti da će mu Sara roditi sina, možda mu je Gospodin dao ovu konačnu informaciju kao sredstvo za jačanje njegove vjere.

U završnim stihovima 17. poglavlja Postanka zabilježeno je da je Abraham brzo poslušao Gospodinove upute u vezi s obrezanjem, „znakom saveza“. „Istog tog dana“, piše u izvještaju, dao je obrezati sve muške u svom kućanstvu, uključujući sebe i svog sina Izmaela. (Postanak 17:23-27). U Svetom pismu postoji mnogo dokaza da Gospodin cijeni brzu poslušnost. U ovom Abrahamovom

slučaju, njegova brzina također bi ukazivala na to da mu je vjera u Božje obećanje o Sari obnovljena i da je želio izvršiti svaki detalj koji se odnosi na njegov dio saveza.

Bog se ukazuje Abrahamu

Mamre je bio Amorejca koji se ranije pridružio Abrahamu prilikom kada je spasio svog nećaka Lota. (Postanak 14:13). U Postanku 18:1, izraz „ravnice Mamre“ očito znači ravnice koje su pripadale Mamre, jer je Abraham bio samo došljak u zemlji. Očito je, međutim, bio u prijateljskim odnosima s mnogim Kanaancima, poput Mamre i drugih.

„Gospodin se ukazao“ Abrahamu, navodi tekst, no kasnije se ispostavi da je ta pojava bila posjet „trojice ljudi“ koji su služili kao glasnici Gospodnji. (Postanak 18,2). Ovaj način izražavanja prilično se često koristi u Bibliji kada se govori o Gospodinovom postupanju s pripadnicima čovječanstva. Nijedno ljudsko biće nije moglo vidjeti Boga i ostati živo. (Izlazak 33,20). Međutim, kada šalje svoje glasnike, očekuje da će oni koje posjećuju prema njima postupati s dostojanstvom i da će razmotriti poruku koju prenose.

Ova „trojica ljudi“ koji su posjetili Abrahama bili su anđeli - to jest, duhovna bića - koji su se materijalizirali kako bi mogli slobodno razgovarati s patrijarhom. U Novom zavjetu, apostol Pavao ih naziva takvima i implicitno navodi Abrahamovo gostoprimstvo kao primjer vrijedan oponašanja. „Ne propustite gostoprimstvo prema strancima, jer su nekima po tome neki, ne znajući, bili dobrodošli anđeli.“ Hebrejima 13:2

Abrahamovo gostoprimstvo

Potrebno se staviti u Abrahamov položaj kako bismo razumjeli njegovu veliku želju da se njegovi neočekivani posjetitelji osjećaju kao kod kuće. Nije živio na prometnoj gradskoj ulici gdje bi tisuće ljudi prolazile svaki dan. Umjesto toga, živio je na „ravnicama“ i u šatoru. Sasvim je moguće da će proći dani kada niti jedan stranac ne bi prošao pored njegova šatora. Ovdje su bila trojica i davali su sve naznake da su ljudi od velike važnosti.

Prema Abrahamovom mišljenju, ovo je trebao biti poseban događaj i želio je izvući što više. Sam Abraham bio je važan čovjek u tom dijelu svijeta i bio je naviknut davati upute kada je želio da se nešto obavi. Dao je upute Sari da pomogne pripremiti obrok za ove iznimne posjetitelje. Isto vrijedi i za mladića kojem je naredio da pripremi mlado tele i pripremi ga za obrok. Postanak 18:6,7

Abraham je pokazao određenu dozu uzbuđenja zbog posjeta trojice muškaraca, jer izvještaj kaže da je "otrčao k stadu" i osobno odabrao tele za koje je znao da će biti mekano za jelo. Posjeti Gospodina preko njegovih ovlaštenih glasnika nisu bili novi Abrahamu. Dok apostol Pavao objašnjava da je "nesvjesno ugostio anđele", sasvim je moguće da je ovu trojicu muškaraca doživljavao kao nešto više od onoga što su otkrivali. U svakom slučaju, pokazao se kao ljubazan i ljubazan domaćin, a čini se da je Sara rado surađivala s njim.

Poruka Sari

Abraham je stajao dok su njegovi gosti jeli, preuzimajući tako ulogu slugu. (Postanak 18:8). Dok su jeli, trojica muškaraca raspitivala su se gdje je

Sara. Iako je Sara pomagala u pripremi obroka, do tada se očito skrivala. Tada je glasnogovornik ovih posjetitelja rekao Abrahamu: "Sigurno ću se vratiti k tebi sljedeće godine u ovo doba, i Sara, žena tvoja, imat će sina." Postanak 18:10

Očito je da šator nije bio daleko od mjesta gdje su muškarci jeli, jer je Sara čula ovu objavu i „nasmijala se u sebi“ ili, kako bismo mi rekli, „nasmijala se samoj sebi“. Međutim, anđeo je znao da se nasmijala, i kada je kasnije spomenuo to, Sara je to zanijekala, ali anđeo je rekao: „Ne; nego si se smijala.“ Postanak 18:12-15

„Je li išta preteško Gospodinu?“ Ovo je praktična lekcija u izvještaju za nas. Ovo je od velike važnosti u odnosu na ostvarenje Božjeg plana. Možda je jedan od razloga zašto je Gospodin dopustio Abrahamu i Sari da toliko ostarje prije nego što se Izak rodio bio upravo taj cilj da pokaže da je on, a ne oni, odgovoran za ispunjenje svih njegovih obećanja.

Crkva danas, i stoljećima unazad, pogrešno je zamišljala da uspjeh Božjih namjera na zemlji ovisi o naporima čovjeka. Svi bismo trebali biti sretni što to nije tako i što će se njegov plan da blagoslovi sve obitelji na zemlji kroz Abrahamovo potomstvo sigurno ostvariti. Sigurno je, unatoč svim okolnostima koje se čine suprotnima. To je „nada koju imamo kao sidro duše, sigurno i postojano.“ Hebrejima 6:19

Bog iskušava Abrahama

Gospodin uzima svoje sluge u svoje povjerenje u stvarima koje se odnose na njih i na one za koje su posebno zainteresirani. Općenito govoreći, Božji

narod prosvijetljen istinom trebao bi biti zainteresiran za cijelo čovječanstvo. Trebali bi imati Abrahamov duh i očito oduševljavati se Božjim planom - planom da se kroz Abrahamovo potomstvo blagoslove svi narodi na zemlji.

Gospodin je odlučio uništiti Sodomu zbog velike zloće grada. Međutim, iskoristio je priliku da iskuša Abrahamov interes za ljude u gradu, a posebno njegovu brigu za vlastite rođake - Lota i njegovu obitelj, koji su tamo živjeli. „Trebam li sakriti svoj plan od Abrahama?“ upitao je Gospodin. „Jer će Abraham sigurno postati velik i moćan narod i svi će narodi na zemlji biti blagoslovljeni kroz njega.“ Postanak 18:17,18

U ovom odlomku nalazimo zanimljiv primjer kako Bog uzima u obzir mentalna ograničenja svojih slugu kako bi mogli razumjeti njegovu gledište. Parafrazirajući Božju izjavu Abrahamu, to implicira da je čuo izvještaj da su stanovnici Sodome i Gomore vrlo zli, pa je došao istražiti. Ako su bili toliko zli kao što je izvještaj ukazivao, sigurno bi ih uništio. Zapravo, naravno, Stvoritelj svemira i Bog neba i zemlje nije trebao osobno posjetiti zemlju da bi dobio potrebne informacije. To je bio jednostavno njegov način govora na Abrahamovoj razini razumijevanja.

Abraham posreduje

Abraham je očito shvatio da Gospodin ima na umu moguće uništenje Sodome i Gomore. Usrdno je molio Gospodina da spasi grad, posebno ako se pokaže da se tamo nalazi nekoliko pravednih duša. Abraham je isprva pitao hoće li grad biti pošteđen ako se utvrdi da je pedeset duša pravedno. Kada je

nastavio smanjivati broj, moguće je da je imao na umu Lota i njegovu obitelj. Postanak 18:23-32

Gospodin je pokazao i svoje strpljenje s Abrahamom i svoju spremnost da pokaže milosrđe udovoljavajući njegovoj molbi čak i dok je nastavljao smanjivati broj. Ispostavilo se da nije bilo ni potrebnih deset pravednika, pa su gradovi uništeni. Postanak 19:24,25

To pokreće važnu točku s obzirom na Božje obećanje da će blagosloviti sve narode na zemlji. Isus ukazuje na to da nije učinjen nikakav napor da se izazove pokajanje Sodome i Gomore. Da je bilo, objasnio je Isus, ostale bi i ne bi bile uništene. (Matej 11:23,24). Najvažnije je, međutim, da je Isus također objasnio da će im se u razdoblju sudnjeg dana kraljevstva dati prilika da se pokaju, promijene svoje načine i dobiju život. Dakle, vidimo jasan primjer činjenice da će se, zajedno s ostatkom svijeta, pamtiti, u skladu s obećanjem danim Abrahamu da će kroz njegovo potomstvo biti blagoslovljeni svi narodi na zemlji. Kako se samo radujemo skorom ispunjenju ovog i svih Božjih obećanja za njegovo ljudsko stvorenje!